

Кобильнік Дмитро Анатолійович,
*кандидат юридичних наук,
доцент, доцент кафедри фінансового права,
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого*

ПРОЗОРІСТЬ БЮДЖЕТНОГО ПРОЦЕСУ ЯК ФАКТОР ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ

Традиційно розвиток в державі інвестиційної економіки пов'язується із тим, який вплив на учасників інвестиційної діяльності здійснює оподаткування через встановлення чисельності податків, закріплення прогресивних чи регресивних ставок податку, податкових пільг, інвестиційного кредиту тощо. Зважаючи на це, при адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу, і зокрема, що стосується інвестиційної складової, на позначені фактор робиться особливий акцент. У підсумку, зазвичай, пропонується удосконалювати податкове законодавство. Дійсно, такий крок є вагомим, однак не єдиним.

Для того, аби визначити інші, окрім оподаткування, фактори, що забезпечують розвиток саме інвестиційної економіки, необхідно проаналізувати діяльність держави у, принаймні, двох аспектах. По-перше, яким чином фінансується процес адаптації українського законодавства до права ЄС. Відповідь на це питання міститься у Законі України від 18.03.2014 року «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу», де вказано: фінансування заходів, спрямованих на виконання Програми, на кожному етапі здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України, коштів міжнародної технічної допомоги та інших джерел, не заборонених законодавством України. Кабінет Міністрів України забезпечує пріоритетне спрямування ресурсів програм міжнародної технічної допомоги на виконання Програми. Конкретні обсяги видатків на здійснення заходів з виконання Програми визначаються у законі про Державний бюджет України на від-

повідний рік [1]. Отже, провадження адаптації залежить від того, чи буде здійснено фінансування всіх необхідних заходів, в тому числі коштами Державного бюджету України.

По-друге, як держава виконує роль інвестора з метою розвитку національної економіки. Відповідь на це питання, знову ж таки, лежить у площині бюджетної діяльності. Як бачимо, наведене вказує на необхідність більш ґрунтованого підходу до визначення тих чинників, які забезпечують процес пристосування інвестиційної моделі економіки до права ЄС згідно із мінливими умовами зовнішнього середовища. І тут треба згадати про принцип прозорості бюджетного процесу.

Так, відповідно до ст. 7 Бюджетного кодексу України принцип публічності та прозорості означає інформування громадськості з питань складання, розгляду, затвердження, виконання державного бюджету та місцевих бюджетів, а також контролю за виконанням державного бюджету та місцевих бюджетів [2]. Іншими словами реалізація принципу прозорості передбачає наявність у громадян та інших суб'єктів вільного доступу до нормативно-правових актів та інших правових документів, що приймаються відповідними державними органами чи органами місцевого самоврядування (мається на увазі вільний доступ до проекту закону про Державний бюджет України, закону про Державний бюджет України з додатками, які є його невід'ємною частиною, інформації про виконання Державного бюджету України за підсумками місяця, кварталу та року, інформації про виконання зведеного бюджету України та іншої інформації про виконання Державного бюджету України, до проекту рішення про місцевий бюджет, до затвердженого рішення про певний місцевий бюджет, даних стосовно виконання місцевих бюджетів, звітності по місцеві бюджети та ін.).

Науковці наголошують, що «забезпечення прозорості бюджетного процесу та участь громадськості у його організації передбачає своєчасне, достовірне і повне оприлюднення інформації щодо функціонування бюджету, а також можливість суспільства безпосередньо приймати участь у формуванні та виконанні бюджету, що є беззаперечною ознакою демократичності та досягненням багатьох розвинутих країн світу» [3]. В Україні процеси відкритості та залу-

чення громадськості до прийняття державотворчих рішень тривають з 1990-х років.

Які ж кроки у цьому напрямку зроблено Україною? Важливим щодо умов та порядку інформування про використання публічних коштів є прийняття Закону України від 11.02.2015 року «Про відкритість використання публічних коштів» [4], який визначає умови та порядок забезпечення доступу до інформації про використання публічних коштів розпорядниками та одержувачами коштів державного і місцевих бюджетів, суб'єктами господарювання державної і комунальної власності, фондами загальнообов'язкового державного соціального страхування. Так, наразі створено і діє Єдиний веб-портал використання публічних коштів, що є офіційним державним інформаційним ресурсом у мережі Інтернет, на якому оприлюднюється інформація щодо публічних коштів [5]. При цьому доступ до інформації, оприлюдненої на єдиному веб-порталі використання публічних коштів, є вільним та безоплатним.

Окрім того, створено й інші інформаційні ресурси. Зокрема, *Відкритий бюджет*, на якому зібрана інформація та надано доступу громадськості до інформації про стан виконання бюджету; IGov – портал державних послуг, створений для боротьби із корупцією та вдосконаленням бизнес-процесів, і де зібрано послуги, які державні органи України надають громадянам і бізнесу; *Щомісячний моніторинг* – наводяться основні індикатори бюджетної діяльності [6].

Таким чином, прозорість бюджетного процесу наразі стає дієвим фактором забезпечення розвитку інвестиційної економіки в Україні, адже дозволяє суб'єктам інноваційних відносин отримати об'єктивну і реальну інформацію про бюджетну діяльність.

Література:

1. Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу : Закон України від 18.03.2014. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1629-15>.

2. Бюджетний кодекс України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.

3. Дем'янюк А. В. Прозорість бюджету та участь громадськості у бюджетному процесі. *Економіка та суспільство*. 2016. № 6. vURL: http://www.economyandsociety.in.ua/journal/6_ukr/54.pdf.

4. Про відкритість використання публічних коштів : Закон України від 11.02.2015 року. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/183-19>.
5. Єдиний веб-портал використання публічних коштів. URL: <https://spending.gov.ua/>.
6. Відкритий бюджет. URL: <https://www.openbudget.in.ua/>; IGov <https://igov.org.ua/>.